

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ RYDZINY
z dnia
w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Rydzyna na lata 2022-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022r., poz. 559 ze zm.) oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.) i art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) Rada Gminy Rydzyna uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Rydzyna na lata 2022-2026, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Rydzyna.

§ 3

Uchwała wchodzi z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

do uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Rydzyna na lata 2022-2026.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Uchwałą Nr XXXI/242/2017 Rady Miejskiej Rydzyny z dnia 21 czerwca 2017 roku przyjęto do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Rydzyna na lata 2017-2021, który obowiązywał na terenie Gminy Rydzyna do dnia 31.12.2021 r. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022–2026 ma charakter długofalowy i jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji wcześniejszych edycji programu.

W związku z powyższym uzasadnione jest przyjęcie niniejszej uchwały

*Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Miejskiej Rydzyny
z dnia*

***PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE RYDZYNA
NA LATA 2022-2026***

SPIS TREŚCI

- I. WSTĘP**
- II. PODSTAWA OPRACOWANIA PROGRAMU**
- III. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE**
- IV. ADRESACI PROGRAMU**
- V. CELE, DZIAŁANIA I SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU**
- VI. REALIZATORZY PROGRAMU**
- VII. ZAKŁADANE EFEKTY**
- VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU**
- IX. MONITORING REALIACJI PROGRAMU**
- X. FINANSOWANIE PROGRAMU**

I. WSTĘP

W roku 2005 rozpoczęło się tworzenie spójnego i skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez uchwalenie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r określiła zadania, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz wobec osób stosujących przemoc. W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ustawa położyła nacisk na działania polegające na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy.

W roku 2010 została przeprowadzona szeroka nowelizacja ustawy, w celu zwiększenia skuteczności ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz skuteczności działań kierowanych do sprawców przemocy. Zostały wypracowane rozwiązania systematyzujące i podnoszące efektywność pracy służb zajmujących się realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wprowadzono między innymi zakaz kontaktowania się sprawcy z ofiarą oraz nakaz opuszczenia lokalu mieszkalnego przez sprawcę bez względu na fakt, czy jest on jego właścicielem czy nie, zakaz stosowania kar cielesnych wobec dzieci, obowiązek informowania służb o przypadkach przemocy w rodzinie, zasady współpracy w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych zajmujących się pracą z ofiarami i sprawcami przemocy, szczegółowe rozwiązania w zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

Kolejnym ważnym krokiem w realizacji działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie była ustawa z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, która znowelizowała w szczególności ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji oraz ustawę z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych. Nowelizacja przepisów weszła w życie 30 listopada 2020 roku. Ustawa wprowadziła do obowiązującego w Polsce systemu prawnego możliwość natychmiastowego

izolowania osób stosujących przemoc w rodzinie od osób jej doznających. Nowe narzędzia w postaci nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i zakazu zbliżania się do niego i jego bezpośredniego otoczenia otrzymały Policja i Żandarmeria Wojskowa. Nakaz i zakaz mogą być wydane, nawet jeśli wyłącznym właścicielem mieszkania będzie osoba stosująca przemoc w rodzinie.

Istnieje ciągła potrzeba wypracowania i przyjęcia rozwiązań, które pozwolą na skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. W roku 2021 został przygotowany kolejny projekt zmian w zakresie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy. Celem projektowanej ustawy jest dostosowanie obowiązujących regulacji do zmieniających się uwarunkowań oraz wprowadzenie do porządku prawnego kompleksowych rozwiązań dotyczących zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zniwelowania skali tego zjawiska. Rozwiązania zawarte w projektowanej ustawie mają na celu ochronę przed przemocą domową oraz poprawę funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy na szczeblu centralnym, regionalnym oraz na szczeblu samorządu terytorialnego.

Zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Rydzyna na lata 2022-2026 tworzy kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych przez Gminę Rydzyna w ramach Programu obowiązującego w okresie 2017-2021.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Rydzyna stanowi integralną część Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, wyznacza on kierunki działań wszystkich osób, instytucji, jednostek zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

II. PODSTAWA OPRACOWANIA PROGRAMU

Podstawę prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie stanowią:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.),
- ustawa z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020, poz. 821 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 2013 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 ze zm.),
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. -Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1359),
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. -Kodeks karny (Dz. U. z 2021, poz. 2345 ze zm.),
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. -Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021, poz. 534 ze zm.).

Przy opracowaniu Programu opierano się na wytycznych Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022.

III. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE

Zjawisko przemocy w rodzinie definiowane jest przez art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie: „**przez przemoc w rodzinie należy rozumieć jednorazowe albo**

powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członka rodziny lub innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Istnieją cztery niezbędne warunki definiujące przemoc:

- 1) Przemoc jest intencjonalna. Jest zamierzonym działaniem jednej osoby wobec drugiej i ma na celu kontrolowanie i zmuszenie tej osoby do podporządkowania się.
- 2) W sytuacji przemocy występuje nierównowaga sił. W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy. Nierównowaga sił może być związana z wieloma aspektami (fizycznym, osobowościowym, dotyczącym wykształcenia, itp.).
- 3) Przemoc narusza prawa i dobra osobiste. Sprawca, wykorzystując przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku).
- 4) Przemoc powoduje cierpienie i ból zarówno fizyczny jak i psychiczny. Sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

Wśród rodzajów przemocy wyróżnić można: przemoc fizyczną, psychiczną (emocjonalną), seksualną, ekonomiczną, zaniedbanie. Zazwyczaj poszczególne formy przemocy nie występują samodzielnie, natomiast przemoc emocjonalna towarzyszy każdej innej z form.

Na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przygotowany został raport z przeprowadzonych w roku 2019 badań nt. „Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie”. Według Polaków przemoc w rodzinie jest zjawiskiem stosunkowo częstym. W opinii ankietowanych najbardziej rozpowszechniona jest przemoc psychiczna. Na poziomie deklaratywnym zdecydowana większość Polaków nie myśli o przemocy w rodzinie w sposób stereotypowy. Badanie pokazało, że ok. 85 % - 90 % Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne, co może świadczyć o coraz większej świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Co trzeci badany przyznał, że w dzieciństwie doświadczył przemocy psychicznej oraz fizycznej. Niemal co czwarty badany był w dzieciństwie świadkiem przemocy psychicznej w swoim domu. Niemal co piąty badany (19%) doświadczył jakiegokolwiek rodzaju przemocy wiele razy w ciągu całego swojego życia. 28% badanych doświadczyło przemocy kilka razy a 10% raz. Zdaniem ekspertów przemoc w rodzinie jest w naszym kraju zjawiskiem częstym i w dużym stopniu niedoszacowanym. Najpowszechniejszą formą przemocy jest przemoc psychiczna. W ostatnim roku przemocy psychicznej doświadczyło 29 % badanych. Na przełomie całego życia 40% badanych przyznaje, że doświadczyło tej formy przemocy więcej niż raz w życiu.

Co czwarty Polak (23%) doświadczył kiedykolwiek przemocy fizycznej, niemniej jednak na wielokrotne doznawania przemocy wskazało 16% osób. W ostatnim roku tej formy przemocy doświadczyło 14 % badanych. Przemoc ekonomiczna dotknęła 13% badanych. Profesjonaliści przyznają, że stykają się w swojej pracy z tym rodzajem przemocy, jednak trudno im oszacować ogólną skalę zjawiska. Natomiast 5% badanych stwierdziło, że doświadczyli przemocy seksualnej, co zdaniem ekspertów jest liczbą mocno zaniżoną. Zdaniem ekspertów, różne formy przemocy współwystępują i trudno mówić o nich, jak o oddzielnych zjawiskach. Przemocy w rodzinie najczęściej doświadczają kobiety i dzieci, choć dotyczy ona także mężczyzn. Na przemoc najbardziej narażone są osoby, które doświadczyły jej w dzieciństwie. Zjawisko przemocy w rodzinie nie jest uzależnione od statusu społeczno-ekonomicznego rodziny. Wyniki badania bardzo wyraźnie wskazują na korelację pomiędzy nadużywaniem alkoholu, a przemocą w rodzinie.

Osoby doświadczające przemocy w rodzinie w większości przypadków nie szukają pomocy w związku z tym, co je spotkało. Niemniej jednak w przypadku, kiedy osoby te zdecydują się na szukanie wsparcia, to najczęściej po pomoc zwracają się te doświadczające przemocy fizycznej, psychicznej czy ekonomicznej (od 31% do 24%) a najrzadziej seksualnej – 11%. Podstawową formą pomocy, z której korzystały osoby doznające przemocy w rodzinie były: wsparcie psychologiczne (od 47% w przypadku przemocy psychicznej do 36% w przypadku przemocy ekonomicznej), pomoc prawna (od 38% do 12%) oraz pomoc socjalna/materialna (od 27% do 13%). Specjaliści podkreślali fakt, iż skuteczność pomocy w dużej mierze zależy od motywacji osób doznających przemocy oraz chęci do współpracy.

W zakresie badań dot. osób stosujących przemoc, 30% respondentów potwierdzało bycie sprawcą przemocy w rodzinie – jednokrotnym 9%, kilkukrotnym 17% i wielokrotnym 3%. Do stosowania przemocy psychicznej przyznało się najwięcej osób (24%), w dalszej kolejności do fizycznej (11%), a w najmniejszym zakresie do ekonomicznej (5%) i seksualnej (2%). Ogólnie stosowanie przemocy nie jest powiązane z wiekiem, wykształceniem, wielkością miejsca zamieszkania, ani też z sytuacją zawodową, czy zdrowotną.

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, która prowadzi systematyczną diagnozę skali problemu przemocy wobec dzieci, opracowała raport z badań ilościowych – „Negatywne doświadczenia młodzieży w trakcie pandemii”(2020). W badaniu uczestniczyli respondenci w wieku 13-17 lat. Z przygotowanego opracowania wynika, że co czwarty respondent (27,2%) w wieku 13–17 lat doświadczył w pierwszym okresie pandemii co najmniej jednej z badanych form krzywdzenia (np. przemocy fizycznej, psychicznej, wykorzystania seksualnego), częściej doświadczały jej dziewczyny i starsze nastolatki. Przemocy ze strony rówieśników doświadczyło 15% respondentów, co istotne częściej były to dziewczyny niż chłopcy (18,9% vs 11,3%). Przeważała przemoc fizyczna, ale również zwrócono uwagę, że co szesnasty respondent doświadczył przemocy psychicznej. Jeśli chodzi o kwestię wykorzystywania seksualnego, doświadczył go co dziesiąty badany (10,2%), coraz częstszym przypadkiem staje się forma bez kontaktu fizycznego, polegająca na otrzymywaniu niechcianych nagich zdjęć (5,2%), słownej przemocy seksualnej (4,6%) oraz werbowania w Internecie do celów seksualnych (3,4%). W badaniu podjęto również temat dobrostanu psychicznego dzieci i nastolatków w czasie pandemii, gdzie co trzecia osoba (33,4%) oceniła go negatywnie. Prawie co trzeci respondent (30,8%) uznał również, że w badanym okresie jego samopoczucie pogorszyło się, co piąty (18%) stwierdził, że poprawiło się, a prawie połowa badanych (47,6%) nie zauważyła w tym czasie zmiany. Wśród ankietowanych, nastolatkowie w wieku 16–17 lat oraz mieszkańcy wsi częściej niż mieszkańcy miast, deklarowali doświadczenie przemocy ze strony bliskich dorosłych, wykorzystywania seksualnego z kontaktem fizycznym oraz bycia świadkiem przemocy w domu.

Bardzo ważnym źródłem wiedzy w zakresie planowania działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie dostarcza realizacja procedury „Niebieskie Karty”. Procedura "Niebieskie Karty" to instytucjonalne narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ustaw definiuje je jako „ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie”. Informacja dotycząca realizacji przez Policję procedury „Niebieskie Karty” w 2021 r. zawiera analizę danych statystycznych związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie na szczeblu krajowym i została opracowana w oparciu o dane gromadzone i przetwarzane w Systemie Elektronicznej Sprawozdawczości w Policji (SESPol).

W 2021 r. nastąpił spadek liczby wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” zarówno w odniesieniu do 2020 r., jak i 2019 r. Najwięcej formularzy „Niebieska Karta – A” wypełniły jednostki organizacyjne Policji podległe KWP we Wrocławiu (7 649 formularzy), **KWP w Poznaniu (6312 formularzy)** oraz KWP w Katowicach (5893 formularze). Średnia liczba formularzy „Niebieska Karta – A” wypełnionych przez Policję w 2021 r., w przeliczeniu na 100 tysięcy mieszkańców na terenie kraju, wyniosła 175 (w roku 2020 liczba ta wynosiła 202). W dziewięciu garnizonach odnotowano liczbę formularzy „Niebieska Karta – A” powyżej wskazanej średniej (garnizon: podlaski, kujawsko – pomorski, świętokrzyski, lubelski, warmińsko – mazurski, **wielkopolski**, zachodniopomorski, mazowiecki i dolnośląski). Ze zgromadzonych przez Policję danych wynika, że w 2021 r. nastąpił spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie. Odnotowano 141 409 sytuacji, dotyczących poszczególnych rodzajów przemocy, co w odniesieniu do 2020 r., dało spadek o 22 656 przypadków (dynamika wyniosła 86,19%), natomiast w stosunku do 2019 r., spadek o 24 693 sytuacje (dynamika – 85,13%). Podobnie jak w latach ubiegłych analiza danych statystycznych wskazuje, że najczęstszym rodzajem stosowanej przemocy w rodzinie jest przemoc psychiczna, która stanowi 49,93% ogólnej liczby przypadków przemocy w rodzinie, zaś na drugim miejscu pozostaje przemoc fizyczna (35,35%). W 2021 r. liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie wyniosła 75 761 osób, co w stosunku do 2020 i 2019 r. stanowi spadek, odpowiednio o 11,47% i 13,94%. Analiza danych statystycznych wykazuje, że w 2021 r., podobnie jak w latach ubiegłych, największą grupę osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie stanowiły kobiety (55 112 osób), co stanowiło 72,74% ogółu osób dotkniętych przemocą

w rodzinie. W dalszej kolejności pozostają osoby małoletnie – 11 129 osób (14,69% ogółu) oraz mężczyźni – 9 520 osób (12,57% ogółu). Najwięcej kobiet, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie odnotowano na terenie podległym KWP we Wrocławiu (6 450), **KWP w Poznaniu (5 364)** i KWP w Katowicach (5 017), natomiast najwięcej mężczyzn odnotowano w garnizonie: dolnośląskim (1 240), **wielkopolskim (1 143)** oraz śląskim (778), a osób małoletnich odnotowano na terenie podległym **KWP w: Poznaniu (1 728)**, Wrocławiu (1 128) oraz Katowicach (1 111). W 2021 r. odnotowano spadek ogólnej liczby osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Liczba ta wyniosła 64 846 osób, co w stosunku do 2020 r. dało spadek o 8 382 osoby (11,45%), a do 2019 r. o 10 064 osoby (13,43%). w 2021 r. ogólna liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu, spadła o 6 176 (co stanowi 15,52%), w stosunku do 2020 r. Najliczniejszą grupę osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu, stanowią mężczyźni tj. 94,49% ogólnej liczby.

Pomimo przedstawionych powyżej tendencji spadkowych dotyczących poszczególnych danych dotyczących zjawiska przemocy, jest ono nadal niepokojące i wskazuje na konieczność podejmowania dalszych działań pomocowych.

Na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej został w roku sporządzony raport dotyczący „Ogólnopolskiej diagnozy infrastruktury wsparcia osób doznających przemocy oraz oceny efektywności i skuteczności stosowanych form pomocy”(2017r.). We wnioskach końcowych badań wskazano, że istnieje duża liczba oraz różnorodność placówek wspierających osoby doznające przemocy. Liczba placówek występujących w danej miejscowości jest skorelowana z jej wielkością – im większa miejscowość, tym większa dostępność placówek wsparcia. Największą dostępnością charakteryzują się punkty konsultacyjne dla osób doznających przemocy, stanowią one blisko 2/3 infrastruktury wsparcia na terenie całego kraju. Dużą dostępnością cieszą się również ośrodki interwencji kryzysowej. Prócz tego funkcjonują Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ośrodki wsparcia oraz domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Pomoc oferowana przez placówki wspierające osoby doznające przemocy jest różnorodna i odpowiada potrzebom większości badanych osób. Zauważa się tendencję wzrostową dotyczącą poziomu zaufania osób doznających przemocy do instytucji oferujących wsparcie. Osoby doznające przemocy deklarują pozytywne oddziaływanie procedury „Niebieskich Kart” na ich sytuację. Oferowane formy pomocy dla osób doznających przemocy są dostępne w dużym stopniu. Pracownicy instytucji oferujących wsparcie przejawiają indywidualne podejście do każdej osoby doznającej przemocy. Zwiększa się liczba projektów i programów pomocowych pozwalająca na dotarcie z informacją na temat oferowanego wsparcia do potrzebujących osób, a inwokacje dostępne są poprzez różne kanały komunikacyjne, a treść ich jest dostosowana do odbiorców. Eksperti wskazali na potrzebę organizacji kolejnych dużych i spójnych kampanii informacyjnych. Badania pokazały też, że dużą rolę w przeciwdziałaniu przemocy odgrywają działania profilaktyczne (edukacyjne, informacyjno-promocyjne) oraz interwencyjne. Zasadą działań profilaktycznych jest przede wszystkim zwracanie uwagi potencjalnych świadków przemocy, jej sprawców oraz osób jej doświadczających na problem przemocy oraz wskazywanie możliwości uzyskania pomocy. W przypadku działań interwencyjnych możliwe jest dotarcie do osób doznających przemocy oraz przeciwdziałanie występowaniu przemocy na dość wczesnym etapie jej występowania.

Gminę Rydzyna zamieszkuje 9908 mieszkańców (*dane Urzędu Miasta i Gminy Rydzyna, Ewidencja Ludności*). W Gminie Rydzyna działa Zespół Interdyscyplinarny, w skład którego wchodzi różni specjaliści i przedstawiciele podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół pełni funkcję strategiczno-koordynującą. Członkowie Zespołu, w szczególności zajmowali się diagnozowaniem problemu przemocy w rodzinie, analizowali skuteczność działań podejmowanych w rodzinach objętych procedurą Niebieskich Kart, pracowali nad tematyką związaną z rozwijaniem działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności dotyczących rozpowszechniania materiałów edukacyjnych i informacyjnych, organizacji warsztatów służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, organizacji zajęć edukacyjno-wychowawczych dot. przemocy domowej w placówkach oświatowych, a także rozwijaniem kompetencji osób realizujących działania z zakresu

przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Szczególną kwestią, której poświęcana była uwaga członków Zespołu było prowadzenie działań profilaktycznych w nowej formule i warunkach oraz przy użyciu odpowiednich metod i narzędzi uwzględniających ograniczenia związane z sytuacją epidemiczną w kraju.

Tabela nr 1. Działalność Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie i grup roboczych

Zakres danych	2019 r.	2020 r.	2021 r.
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	12	11	13
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
Liczba działających w ciągu roku grup roboczych	22	28	27
w tym z powołanym do składu członkiem KRPA	21	28	26
liczba spotkań grup roboczych ZI	145	142	134
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	13	23	12
w tym sporządzonych przez Policję	11	20	8
w tym sporządzonych przez członków KRPA	0	0	0
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	18	13	22
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	9	5	15

Źródło: Dane statystyczne Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydzynie

Tabela nr 2. Liczba osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie

Procedura Niebieskich Kart	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba rodzin, w których prowadzono działania związane z przemocą w rodzinie (w tym także wśród rodzin z wszczętą procedurą Niebieskich Kart w latach ubiegłych)	22	26	27
Liczba osób w rodzinach	82	97	100
w tym liczba kobiet	32	31	28
w tym liczba mężczyzn	30	33	33
w tym liczba dzieci	20	33	39
Liczba zakończonych procedur Niebieskich Kart	18	13	22
w tym: na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy	10	7	16
rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	8	6	6

Źródło: Dane statystyczne Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydzynie

Do zasobów umożliwiających przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie można zaliczyć grupy, instytucje i organizacje funkcjonujące na jej terenie lub obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz ofiar i sprawców tego zjawiska.

Tabela 3. Jednostki i grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w gminie

Nazwa jednostki	Adres jednostki
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Rzeczypospolitej 9, 64-130 Rydzyna
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	ul. Rzeczypospolitej 9, 64-130 Rydzyna
Urząd Miasta i Gminy	Rynek 1, 64-130 Rydzyna
Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Rynek 1, 64-130 Rydzyna
Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień	u. Kościelna 1, 64-130 Rydzyna
Komenda Miejska Policji w Lesznie Zespół Dzielnicowych w Rydzynie	ul. Rzeczypospolitej 6a, 64-130 Rydzyna
Prokuratura Rejonowa	ul. Kasprowicza 3, 64-100 Leszno
Sąd Rejonowy	ul. Kasprowicza 1, 64-100 Leszno
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Pl. Kościuszki 4, 64-100 Leszno
Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Pl. Zamkowy 2, 64-130 Rydzyna

Źródło: Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydzynie

W realizacji lokalnej polityki przeciwdziałania przemocy w rodzinie ważną rolę odgrywają także usytuowane na terenie gminy Rydzyna gminne i powiatowe placówki oświatowe, NZOZ Przychodnia Lekarska w Rydzynie, parafie w Rydzynie, Dąbczu i Kaczkowie oraz organizacje pozarządowe.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Działania będą prowadzone w szczególności na rzecz:

- 1) osób doświadczających przemocy domowej, w tym m.in. dzieci i młodzieży, współmałżonków lub partnerów, a także osób starszych i niepełnosprawnych;
- 2) osób wobec których istnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie;
- 3) świadków przemocy w rodzinie,
- 4) społeczności lokalnej gminy Rydzyna.

V. CELE, DZIAŁANIA, SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU

Cel główny Programu:

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i skuteczne rozwiązywanie problemów z nim związanych na terenie Gminy Rydzyna.

Cel główny realizowany jest poprzez cele szczegółowe:

1. Rozwijanie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Rozwijanie działań mających na celu pomoc, ochronę i wsparcie osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
3. Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Rozwijanie kompetencji osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel 1	Rozwijanie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie				
Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźnik realizacji zadania
1	Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Rydzyna	1) Zbieranie danych statystycznych z instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu diagnozowania skali zjawiska i monitorowania zmian; 2) Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie w oparciu o wszczęte procedury „Niebieskie Karty”; 3) Przeprowadzenie badania obrazującego zjawisko przemocy w rodzinie na terenie gminy Rydzyna	MGOPS Zespół Interdyscyplinarny	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2022 – 2026	- liczba rocznych sprawozdań realizatorów Programu - liczba realizowanych procedur „Niebieskich Kart” - mapa ujawnianych przypadków przemocy w poszczególnych rejonach gminy - raport z badania;
2.	Poszerzenie wiedzy i świadomości	1) Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych i informacyjnych (broszury,	Wszyscy realizatorzy	zadanie ciągłe, realizowane	- liczba rozpowszechnionych broszur, ulotek, plakatów, informatorów itp.

	społecznej mieszkańców Gminy Rydzyna na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy	ulotki, plakaty, informatory itp.) 2) Publikowanie na stronach internetowych m.in. Urzędu Miasta i Gminy, Ośrodka Pomocy Społecznej oraz szkół, informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia dla osób uwięzionych w przemoc domową 3) Organizowanie i promowanie udziału w imprezach, warsztatach, spotkaniach, kampaniach społecznych (lokalnych, ogólnopolskich) na rzecz edukacji i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, 4) Współpraca z gminnymi i powiatowymi placówkami oświatowymi w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie.	Urząd MiG MGOPS gminne placówki oświatowe Urząd MiG MGOPS ZI, KRPA gminne placówki oświatowe Rydzyski Ośrodek Kultury ZI MGOPS	w latach 2022 – 2026	- liczba informacji dotyczących przemocy domowej umieszczonych na stronach internetowych lokalnych instytucji, - liczba imprez, warsztatów, spotkań, kampanii społecznych na rzecz edukacji i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w których uczestniczą, - liczba placówek oświatowych, z którymi podjęto współpracę
3.	Promowanie efektywnych sposobów rozwiązywania konfliktów w rodzinie oraz sposobów radzenia sobie z agresją i złością	1) Prowadzenie zajęć edukacyjno- wychowawczych dot. przemocy domowej w szkołach 2) Realizacja szkolnych programów profilaktyki przemocy, 3) Organizacja spotkań, seminariów, warsztatów itp. służących podniesieniu kompetencji opiekuńczo- wychowawczych rodziców, 4) Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodzin, 5)Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży promujących zachowania nieagresywne oraz sprzyjających wzmocnieniu więzi rodzinnych.	Placówki oświatowe MGOPS KRPA Poradnia pedagogiczno- psychologiczne Organizacje pozarządowe	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2022 – 2026	- liczba szkół prowadzących zajęcia edukacyjne oraz realizujące szkolne programy profilaktyki przemocy, - liczba organizowanych spotkań, seminariów warsztatów itp. służących podniesieniu kompetencji opiekuńczo- wychowawczych, - liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - liczba dzieci i młodzieży objętych alternatywnymi formami spędzania czasu wolnego, liczba organizowanych lub wspieranych festynów i wydarzeń społecznościowych prorodzinnych i profilaktycznych;
Cel 2	Rozwijanie działań mających na celu pomoc, ochronę i wsparcie osób dotkniętych przemocą w rodzinie				
1.	Prowadzenie zintegrowanych działań w zakresie rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie	1) Koordynowanie i doskonalenie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz osób dotkniętych, 2) Podejmowanie interwencji w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie;	ZI MGOPS Policja Placówki służby zdrowia Placówki oświatowe GKRPA	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2022– 2026	- liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, - liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”, - liczba grup roboczych powołanych w ramach procedury „Niebieskie Karty”;

2.	Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie	1) Zapewnienie pomocy i wsparcia oraz bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, 2) Promowanie i wspieranie rozwoju sieci poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego dla osób doświadczających przemoc w rodzinie, 3) Promowanie idei działalności oraz rozwoju grup wsparcia dla osób doświadczających przemoc w rodzinie,	ZI MGOPS Urząd MiG Organizacje pozarządowe	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2022– 2026	- liczba podpisanych porozumień, umów, listów intencyjnych dotyczących z podmiotami działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, - liczba podmiotów realizujących specjalistyczne poradnictwo, - liczba podmiotów prowadzących grupy wsparcia dla osób doświadczających przemoc w rodzinie;
Cel 3	Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie				
1.	Zwiększenie skuteczności działań motywacyjno – interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	1) Motywowanie i kierowanie do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych osób stosujących przemoc w rodzinie, 2) Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjnoedukacyjnych, 3) Promowanie i wspieranie realizacji programów psychologicznoterapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	ZI MGOPS PCPR	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2022– 2026	- liczba osób przystępujących do uczestnictwa w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, - liczba osób, które ukończyły programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, w tym zobowiązanych przez Sąd, - liczba osób objętych programem psychologicznoterapeutycznym;
Cel 4	Rozwijanie kompetencji osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie				
1.	Podniesienie skuteczności działań służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1) Promowanie i wspieranie potrzeby doskonalenia umiejętności kadr instytucji i podmiotów zajmujących się bezpośrednio lub pośrednio zjawiskiem przemocy w rodzinie, 2) Organizowanie szkoleń, konferencji, seminariów dla przedstawicieli służb i instytucji zaangażowanych w pomoc osobom i rodzinom uwięzonym w przemoc w rodzinie, 3) Wymiana wiedzy i doświadczeń oraz nawiązywanie współpracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;	Wszyscy realizatorzy	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2022 – 2026	- liczba szkoleń i innych form doskonalących, seminariów, konferencji, - liczba uczestników szkoleń i innych form doskonalących, seminariów, konferencji;

VI. REALIZATORZY PROGRAMU

Głównymi realizatorami Programu są:

- Urząd Miasta i Gminy w Rydzynie,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydzynie,

- Zespół Interdyscyplinarny w Rydzynie
- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rydzynie
- gminne jednostki oświatowe,

przy aktywnej współpracy z:

- Sądem Rejonowym w Lesznie,
- Prokuraturą Rejonową w Lesznie,
- Komendą Miejską Policji w Lesznie,
- placówkami służby zdrowia,
- lokalnymi organizacjami pozarządowymi i kościelnymi,
- samorządem powiatowym oraz miasta Leszna,
- lokalnymi mediami.

VII. ZAKŁADANE EFEKTY

Zakładane efekty Programu:

1. Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom wobec których istnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.
2. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
3. Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań wynikających z Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rydzynie na lata 2022-2026 będą środki finansowe z budżetu samorządu gminnego, środki pozyskiwane z innych źródeł zewnętrznych, jak również środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu.

IX. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Rydzyna na lata 2022-2026 będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydzynie. Do oceny stopnia wdrażania wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji celów. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Programu. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydzynie będzie przedstawiał Radzie Miejskiej Rydzyny corocznie w terminie do 31 marca roku sprawozdanie z realizacji Programu.